35561 **Parlementaire enquête aardgaswinning in Groningen**

Nr. 79 Brief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 september 2026

Graag informeren wij uw Kamer over de voortgang van de sociale agenda Groningen en Noord-Drenthe. In 2025 is een stevige basis gelegd met de start van diverse maatregelen en ook de afgelopen maanden zijn weer mooie stappen gezet. Met deze brief lichten wij toe welke maatregelen van de sociale agenda zijn gestart en hoe kinderen en jongeren worden betrokken binnen de agenda en Nij Begun. Daarnaast gaan we kort in op de governance van de sociale agenda. Tot slot delen wij het jaarverslag van Nationaal Programma Groningen (hierna: NPG).

Samenwerking Rijk en regio

De Sociale Agenda, die op 23 januari 2025 is gepresenteerd[1], draagt bij aan de opgave uit Nij Begun om de brede welvaart in de regio te verhogen. Het is een agenda van, voor en door de Groningers en Noord-Drenten.

Op basis van brede consultatie met onder andere inwoners en professionals werken we aan: 1) versterken gemeenschapszin en trots; 2) er eerder bij zijn; en 3) fundamentele problemen structureel aanpakken. Dit doen we, regio en Rijk gezamenlijk, via zestien maatregelen die 30 jaar lang bijdragen aan leefbaarheid, kansen voor kinderen en jongeren, (mentale) gezondheid, (arbeids)participatie en de aanpak van armoede en schulden. Voor de uitvoering van de maatregelen in de Sociale Agenda heeft het kabinet een generatielang in totaal € 3,5 mrd beschikbaar gesteld.

Sinds de presentatie van de agenda is een groot deel van de maatregelen gestart. Samenwerking tussen rijk en regio en maatschappelijke partners is daarbij een essentiële randvoorwaarde voor succes. Met alle betrokken partijen is hard gewerkt om de maatregelen van wal te krijgen. Daarnaast is bij het ontwikkelen en in uitvoering brengen van de maatregelen zoveel mogelijk aansluiting gezocht met andere regionale programma’s, zoals NPG, de Regio Deals, Nationaal Programma Vitale Regio’s en Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Nieuwe maatregelen gestart

Dankzij brede steun en regionale samenwerking van maatschappelijke partijen, inwoners, onderwijs, huisartsen, gemeenten, provincie, Rijk en anderen is voortvarend gestart met de uitvoering van de sociale agenda. Zo is er extra geld beschikbaar voor inwoners met goede plannen voor hun dorp of wijk en kunnen meer mensen gebruik maken van een welzijnscoach. Ook kunnen meer kinderen op school gebruik maken van een verrijkt aanbod of een brugfunctionaris. Hieronder worden deze maatregelen kort toegelicht.

[1] Kamerstukken II 2025/2026, 35561, nr. 65.

Inwonersbudget Nij Begun

Sinds 12 mei 2026 is het Inwonersbudget Nij Begun beschikbaar voor inwoners met een plan om hun buurt of wijk beter, leuker of gezelliger te maken. Bijvoorbeeld met activiteiten die zorgen voor samenhang, leefbaarheid en contact tussen mensen. Het Inwonersbudget is een opvolging van het Loket Leefbaarheid van NPG. De regeling wordt uitgevoerd door SNN en Vereniging Groninger Dorpen en BOKD.

Welzijn op recept

De aanpak Welzijn op recept is structureel beschikbaar voor alle Groningse en Noord-Drentse inwoners. Het is bedoeld voor mensen met psychosociale klachten waar geen medische oorzaak aan ten grondslag ligt, maar vaak een onderliggend sociaal maatschappelijk probleem. Zij worden naar een welzijnscoach verwezen in plaats van dat ze direct een medische behandeling krijgen. Samen met de inwoner kijkt de coach naar de juiste vorm van ondersteuning in de vorm van gesprekken, begeleiding, voorlichting en activiteiten. Bij 98% van de huisartsenparktijken in de regio zijn inmiddels welzijnscoaches aan de slag.

Tijd voor Toekomst

In het schooljaar 2026-2027 starten 21 nieuwe basisscholen met een verrijkt aanbod met Tijd voor Toekomst. Leerlingen van groep 3 tot en met 8 volgen extra ontwikkeluren met onder andere sport, cultuur en talentontwikkeling. Zij kunnen twee uur per week gebruik maken van een verrijkt aanbod. Voor de scholen die het extra nodig hebben, is zes uur beschikbaar. Het programma loopt al succesvol op 85 scholen (o.a. vanuit tijdelijke NPG- en Rijksmiddelen) en dit zal worden uitgebreid naar meer dan 325 scholen in 2030 met middelen uit de sociale agenda. Zo krijgt elk kind een goede basis om te groeien en ontwikkelen en versterken we kansengelijkheid.

Brugfunctionaris

Vanaf het schooljaar 2026-2027 kunnen 145 schoollocaties in het primair onderwijs starten met een brugfunctionaris. De brugfunctionaris ondersteunt kinderen die niet goed kunnen meedoen op school, bijvoorbeeld door zorgen over geld, zorg of een onveilige situatie thuis. De brugfunctionaris slaat ‘de brug’ tussen het gezin thuis, het kind op school en – waar nodig – met professionals, instanties en partners in de wijk. Door vroegtijdig problemen te signaleren en daar wat aan te doen, werkt deze maatregel preventief en draagt het bij aan het vergroten van gelijke kansen voor kinderen en jongeren en het verbeteren van de (mentale) gezondheid. De onderwijsachterstandsscore is gebruikt om schoollocaties aan te wijzen die in aanmerking komen voor een brugfunctionaris. Om scholen extra ondersteuning te bieden zijn er vanaf september 2026 voorlichtingsavonden over het werven, selecteren, aanstellen en positioneren van een brugfunctionaris.

Kansen voor kinderen

Het programma Kansen voor kinderen draait inmiddels in 12 van de 13 gemeenten in de regio. Bij Kansen voor Kinderen worden gezinnen in armoede

begeleid door een ervaringsdeskundige buddy. De buddy’s kijken met de gezinnen wat zij nodig hebben op verschillende leefgebieden om hun bestaanszekerheid en toekomst te verbeteren. Werken ‘gewone’ oplossingen niet, dan zijn oplossingen op maat mogelijk. Elke gemeente heeft een Doorbraakteam dat zorgt dat de oplossing op maat geboden wordt voor deze gezinnen en ook voor andere inwoners die tegen problemen aanlopen die binnen reguliere wet- en regelgeving onoplosbaar lijken.

Jongerenparticipatie

Met de generatielange aanpak van Nij Begun, wordt de komende 30 jaar geïnvesteerd in herstel en toekomstperspectief voor inwoners van Groningen en Noord-Drenthe. Het gaat over de toekomstige generatie(s), dus vinden wij het belangrijk dat de stem van kinderen en jongeren hierin gehoord en serieus genomen wordt. Kinderen en jongeren zijn eerder al betrokken bij het opstellen van de sociale en economische agenda. In juni 2026 is een opdracht verstrekt aan stichting Tienskip. Zij gaan aan de slag met een aanpak voor structurele en duurzame betrokkenheid van jongeren binnen Nij Begun. Zij bouwen daarbij voort op het eerdere werk van bestaande organisaties en initiatieven in de regio. Daarmee wordt invulling gegeven aan de motie van het lid Bushoff c.s.[2], die de regering verzoekt met een concreet voorstel te komen in samenspraak met jongeren om jongeren uit Groningen structureel mee te laten beslissen over hun toekomst in Groningen.

Governance

Om dertig jaar te investeren in de regio, is een goede bestuurlijke en democratische governance en uitvoeringsorganisatie nodig. Hierbij is het belangrijk om oog te hebben voor de relatie tot andere Nij Begun-maatregelen. Op 30 juni 2026 is de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (hierna GR) formeel opgericht voor de besluitvorming rond de economische agenda. Op 14 april 2026 hebben de colleges van de 13 gemeenten en de Provincie Groningen ingestemd met het principebesluit om naast de economische agenda ook de sociale agenda onder te brengen in deze GR. Dit vraagt nog een aantal wijzigingen aan de gemeenschappelijke regeling. Naar verwachting is de structurele organisatie in de loop van 2027 operationeel. Om de continuïteit van de uitvoering van de sociale agenda te borgen is het huidige convenant voor de sociale agenda verlengd tot de GR in werking treedt voor beide agenda's.

NPG jaarverslag

Tot slot delen wij hierbij het jaarverslag van 2025 van het NPG. Eerder dit jaar hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de monitor 2025, de imagomonitor en de tussenevaluatie van het NPG[3]. Uit het jaarverslag blijkt, net als uit de eerdere onderzoeken, dat de structurele achterstand van de regio niet tijdens de looptijd van het NPG weg te nemen is. Hoewel de brede welvaart verbeterd is in het gebied, is er nog geen sprake van de gewenste inhaalslag ten opzichte van andere regio’s. Het onderstreept het belang van de kabinetsbrede zorgplicht rondom brede welvaart, die recent door de Eerste en Tweede Kamer is vastgesteld in de Wet Groningen, want intensieve samenwerking en langdurige investeringen zijn nodig om de achterstand in te lopen.

Wij vinden het belangrijk dat de door NPG geleerde lessen worden toegepast bij de uitvoering van de agenda’s. Dat wordt ook al in de praktijk gebracht. Zo borduren enkele maatregelen uit de sociale agenda voort op succesvolle

[2] Kamerstukken II 2025/26, 33529, nr. 1355.
[3] Kamerstukken II 2025/26, 33 529, nr. 1379.

aanpakken van het NPG, zoals Tijd voor Toekomst, het programma Kansen voor Kinderen en het Inwonersbudget.

Vooruitblik

Komend jaar werken Rijk en regio samen met maatschappelijke organisaties, inwoners, scholen en zorgpartijen aan het verder uitvoeren van de maatregelen van de sociale agenda en het neerzetten van een sterke uitvoeringsorganisatie. Zo werken we samen aan een regio met toekomstperspectief, waar inwoners fijn kunnen wonen en werken. En waar in de toekomst de brede welvaart is vergroot.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
P.E. Heerma

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vijlbrief